

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

25 лютого 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я

№ 16

Відповідно до статті 43 Конституції України держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки й перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. Кожен має право на належні, безпечні та здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом.

Статтею 33 Закону України від 16 грудня 1993 року № 3723–XII «Про державну службу» встановлено, що оплата праці державних службовців повинна забезпечувати достатні матеріальні умови для незалежного виконання службових обов'язків, сприяти укомплектуванню апарату державних органів компетентними й досвідченими кадрами, стимулювати їх сумлінну та ініціативну працю.

Законом України від 14 жовтня 2014 року № 1697–VII «Про прокуратуру» частину першу статті 144 Закону «Про судоустрій і статус суддів» доповнено абзацом другим такого змісту: «При цьому розмір посадового окладу працівника апарату суду, посада якого віднесена до шостої категорії посад державних службовців, установлюється в розмірі 30 відсотків посадового окладу судді місцевого суду. Посадові оклади працівників апарату суду, посади яких віднесені до кожної наступної категорії посад державних службовців, установлюються з коефіцієнтом 1,3 пропорційно посадовим окладам працівників апарату суду, посади яких віднесені до попередньої категорії посад державних службовців».

Така ж норма передбачена й Законом України від 12 лютого 2015 року № 192–VIII «Про забезпечення права на справедливий суд».

На сьогодні питання оплати праці працівників судів регулюється статтею 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та постановою Кабінету Міністрів України від 09 березня 2006 року № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів» зі змінами,

внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 02 вересня 2015 року № 644. Зазначеними змінами затверджено нові схеми посадових окладів працівників апаратів судів усіх рівнів.

Верховною Радою України 10 грудня 2015 року прийнято новий Закон України № 889–VIII «Про державну службу», який набирає чинності 01 травня 2016 року.

У розділі XI «Прикінцеві та перехідні положення» зазначеного Закону передбачено внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», зокрема, шляхом виключення абзацу другою частини першої статті 147, чим фактично скасовується законодавче регулювання мінімальних розмірів посадового окладу працівників апаратів судів.

Згідно зі статтею 50 Закону України від 10 грудня 2015 року № 889–VIII «Про державну службу» на державу покладається обов'язок забезпечити достатній рівень оплати праці державних службовців для професійного виконання посадових обов'язків, заохочувати їх до результативної, ефективної, добросовісної та ініціативної роботи.

При цьому, відповідно до частини третьої статті 51 зазначеного Закону схема посадових окладів на посадах державної служби визначається щороку Кабінетом Міністрів України під час підготовки проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік.

Згідно з частиною третьою статті 113 Конституції України Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, а також указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України.

Частиною другою статті 22 Основного Закону України встановлено, що при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод людини й громадянина.

Скасування Законом України від 10 грудня 2015 року № 889–VIII «Про державну службу» регулювання мінімальних розмірів посадового окладу працівників апаратів судів шляхом виключення абзацу другою частини першої статті 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» і віднесення питання щодо врегулювання розмірів посадових окладів працівників апарату судів до повноважень Кабінету Міністрів України через затвердження ним щороку схеми посадових окладів (частини третьої статті 51 Закону) фактично звужує зміст та обсяг прав зазначених працівників, оскільки допускає можливість рішенням Уряду встановити посадові оклади менші, ніж це передбачено абзацом другою частини першої статті 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Крім того, пунктом 18 частини третьої статті 3 Закону України від 10 грудня 2015 року № 889–VIII "Про державну службу" передбачається, що дія цього Закону не поширюється на працівників патронатних служб.

Відповідно до частини першої статті 92 Закону до посад патронатної служби належать, зокрема, посади помічників та наукових консультантів суддів Конституційного Суду України, помічників суддів.

Статтею 154 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" визначено статус і умови діяльності помічників суддів.

Так, статус помічника судді визначається у тому числі Законом України "Про державну службу", тобто помічник судді є державним службовцем.

Враховуючи викладене, положення пункту 18 частини третьої статті 3 та частини першої статті 92 Закону України "Про державну службу" суперечать статті 154 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", спричиняють колізію правових норм і створюють суперечливість застосування таких норм на практиці.

Відповідно до пунктів 35 та 36 Рекомендації CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки в судах має працювати достатня кількість суддів та кваліфікований допоміжний персонал. Для попередження виникнення та зменшення надмірного робочого навантаження в судах потрібно вжити необхідних заходів для забезпечення незалежності судової влади, щоб передати вирішення несудових питань іншим особам із відповідною кваліфікацією.

Помічник судді, що передбачено Законом України "Про судоустрій і статус суддів", здійснює ті функції, які з огляду на статтю 154 названого Закону покликані сприяти в реалізації суддею своїх обов'язків, передбачених Конституцією та законами України. Таким чином, обсяг і характер роботи помічника судді не може виходити за межі реалізації суддею державної влади шляхом здійснення ним правосуддя.

Ненадання статусу державних службовців помічникам суддів, а також помічникам та науковим консультантам суддів Конституційного Суду України, як це передбачено пунктом 18 частини третьої статті 3 та частини першої статті 92 Закону України "Про державну службу", призведе до того, що дія Закону України "Про запобігання корупції" не поширюватиметься на цю категорію осіб і дозволить їм уникати, зокрема, обов'язку, передбаченого пунктом 11 частини першої статті 8 Закону, що не можна визнати правильним. Відсутність спеціального закону, яким би передбачався статус таких осіб, призведе не тільки до зниження ефективності дії Закону України "Про запобігання корупції", а й до повної відсутності законодавчих норм, якими б визначався правовий статус помічника судді.

Враховуючи наведене, вважаємо законодавчі положення щодо виведення зі сфери дії Закону України "Про державну службу" помічників та наукових консультантів суддів Конституційного Суду України, помічників суддів необґрунтованими і такими, що порушують їх права відповідно до статті 22 Конституції України.

Законом України від 10 грудня 2015 року № 889–VIII "Про державну службу" передбачено утворення за рішенням Кабінету Міністрів України Комісії з питань вищого корпусу державної служби (стаття 14), до компетенції якої належить, зокрема, проведення конкурсу на зайняття вакантних посад державної служби категорії «А», у тому числі і тих, що належать до системи судової влади, а саме керівників апаратів Конституційного Суду України, Верховного Суду України, вищих спеціалізованих судів та їх заступників, керівників секретаріатів Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Голови Державної судової адміністрації України.

Підготовка та внесення Комісією, що утворена Кабінетом Міністрів України як вищим органом в системі органів виконавчої влади, пропозицій щодо заміщення вакантних посад вищого корпусу державної служби в органах судової влади порушує основоположні принципи незалежності функціонування судової влади, скасовує існуючий порядок добору кадрів в судовій системі для призначення на вищі керівні посади державної служби, створює передумови для внесення дисбалансу в існуючій системі стримувань і противаг у відносинах виконавчої і законодавчої гілок влади.

Саме тому у відповідному рішенні XIII з'їзду суддів України висловлена позиція щодо необхідності удосконалення законодавчого регулювання цього питання, згідно з якою рекомендації для призначення на посади, які належать до вищого корпусу державної служби в органах судової влади, повинні здійснюватися Комісією судової влади з вищого корпусу державної служби, яка створюється Державною судовою адміністрацією України за участю представників Конституційного Суду України, судів загальної юрисдикції, інших органів та установ судової системи. Положення про Комісію судової влади з вищого корпусу державної служби повинно затверджуватися Радою суддів України за поданням Державної судової адміністрації України.

З огляду на викладене, обговоривши інформацію члена Ради суддів України Наставного В. В., розглянувши звернення голови Апеляційного суду Харківської області Колтунової А. І., господарського суду Дніпропетровської області, відкриті листи працівників Володимир-Волинського міського суду Волинської області, Голопристанського районного суду Херсонської області, господарського суду Миколаївської області, Компаніївського районного суду Кіровоградської області, Тернопільського міськрайонного суду Тернопільської області, Хустського районного суду Закарпатської області, Очаківського міськрайонного суду Миколаївської області, Чортківського районного суду Тернопільської області, Северодонецького міського суду Луганської області про необхідність належного врегулювання оплати праці працівників судової системи України, відповідно до статті 131 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Положення про Раду суддів України, Рада суддів України

вирішила:

1. Інформацію члена Ради суддів України Наставного В. В. взяти до відома.

2. Звернутись до Верховного Суду України з пропозицією розглянути питання щодо прийняття рішення про звернення з відповідним поданням до Конституційного Суду України з питання конституційності окремих положень Закону України від 10 грудня 2015 року № 889–VIII «Про державну службу».

3. Звернутися до Кабінету Міністрів України щодо неприпустимості погіршення існуючих умов оплати праці працівників апаратів судів під час визначення схем посадових окладів на посадах державних службовців у разі набрання чинності Законом України від 10 грудня 2015 року № 889–VIII «Про державну службу».

4. Державній судовій адміністрації України вжити відповідних заходів щодо належного фінансового забезпечення судів у частині оплати праці працівників їх апаратів згідно з вимогами Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

**Голова
Ради суддів України**

В. Сімоненко